

РЕЦЕНЗИЯ

**ОТ ПРОФ. Д-Р ТИХОМИРА ЗЛАТАНОВА ЗЛАТАНОВА, ДМ
КАТЕДРАТА ПО ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО ПРИ
ФОЗ „ПРОФ. Д-Р ЦЕКОМИР ВОДЕНИЧАРОВ, ДМН“,
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - СОФИЯ**

Относно: Конкурс за придобиване на академична длъжност „доцент“ по „Управление на здравните грижи“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве за нуждите на специалност „Лекарски асистент“ към катедра „Здравни грижи“, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора, обявен в ДВ, бр. 6 / 21.01.2022 г. с единствен кандидат гл. ас. Пенка Петкова Врачева, дм

Съгласно Заповед № 704/21.03.2022 г. на Ректора на Тракийски университет Стара Загора

съм определена на външен член на Научно жури

Представените от гл. ас. Пенка Петкова Врачева, дм документи, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на Тракийски университет – Стара Загора за неговото прилагане, са одобрени от Комисия по допускане до конкурса.

Обща характеристика на кандидата

Пенка Петкова Врачева е родена 1964 г. в гр. Карлово. През 1987 г. завършва средно специално образование – специалност „Фелдшер“ в ИПЗК „Христина Хранова“ гр. Стара Загора. През 1996 г. придобива полувисше образование „Фелдшер“ в ПМИ „Христина Хранова“ гр. Стара Загора. ОКС бакалавър по специалност „Управление на здравните грижи“ с професионална квалификация „Ръководител на здравни грижи и преподавател по практика“ придобива през 2009 г. в Медицински факултет на ТрУ, Стара Загора, а ОКС магистър в същото направление придобива през 2011 г. във ФОЗ на Медицински университет гр. Пловдив. През 2017 г. след успешно защитен дисертационен труд на тема: „Професиите „Медицински фелдшер“ и „Лекарски асистент“ в България – историческо

развитие, съвременно обучение и реализация“ ѝ е присъдена ОНС „доктор“ по „Управление на здравните грижи“. От 2021 г. провежда обучение по специалността „Обществено здравеопазване“ в Медицински факултет на ТрУ Стара Загора.

Работи като мед. фелдшер последователно в здравна служба към ДЗУ гр. Чирпан /1987-1989/, здравна служба към ТПК гр. Карлово /1989-1991/, Детска поликлиника, УДЗ – училищен мед. кабинет /1991-1996/ и отдел „Здравеопазване и социални дейности“ в община Стара Загора – училище здравен кабинет /1996-2014/.

От 2015 г. е главен асистент в Медицински факултет на ТрУ град Стара Загора.

Притежава умения за работа с компютър.

Владее английски и руски език.

Гл. ас. Врачева е член на следните дружества: Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Български съюз на лекарските асистенти и фелдшери, Българско национално дружество по обществено здраве, Европейска асоциация за обществено здраве /ЕУРНА/ и Съюз на учените в България – Стара Загора.

Притежава отлични организационни умения и умения за работа в екип, които прилага като Председател на синдикална организация на специалисти, практикуващи в училищното и детско здравеопазване към Община Стара Загора – 15 години и Председател на РК на лекарските асистенти и фелдшери Стара Загора към БСЛАФ.

Научно-изследователска дейност

Пенка Врачева участва в конкурса с общ брой научни трудове 15, разпределени както следва:

По **показател „В”** гл. ас. Пенка Врачева представя монография на тема „Български червен кръст. Хуманитарни политики и дейности – акценти”, с което покрива изискуемия минимум от 100 точки.

По **показател „Г”** са представени 13 публикации с общ брой точки 412, които надхвърлят значително изискуемите 200 т. по този показател. Публикациите тук са разпределени в 3 направления:

- ✓ Публикувана книга на база на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на тема: „Професията медицински фелдшер в България. Възникване и развитие до наши дни.”

- ✓ Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 3 броя.
- ✓ Публикации и доклади, публикувани в периферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 9 броя.

По показател „Е” гл. ас. Врачева представя учебно пособие за студенти от медицинските специалности със заглавие „Десмургия”.

Гл. ас. Врачева е самостоятелен автор в 10 от представените трудове и първи автор в 4.

Водещото участие на кандидата в научните трудове е определено доказателство за силното авторско присъствие и компетентност в областта на общественото здравеопазване и обучението на медицинските фелдшери и лекарски асистенти, тъй като разглеждат значими въпроси в посочените направления.

Приносите в научно-изследователската дейност на гл. ас. Врачева са в две направления:

1. Приноси с познавателен теоретико-методологичен характер, които могат да бъдат обобщени в:
 - ✓ Цялостното, последователно и аналитично историко-медицинско изследване на професията „медицински фелдшер“ в България, обучението и реализацията на кадрите от Освобождението – 1878 г. до настоящия момент, предвид глобализацията на професията и утвърждаването ѝ под наименованието „Лекарски асистент“ с възможности за успешна професионална реализация.
 - ✓ Проучен и представен е международният опит в обучението и реализацията на професионалистите с квалификация „Лекарски асистент“ с акцент на перспективите ѝ за развитие в европейските страни като фактор за преодоляване на кадровия дефицит в здравните системи.
2. Приноси с приложно-практически характер:
 - ✓ Задълбочен и компетентен анализ на професионалния път, реализация, обучение и удовлетвореност на фелдшерите, практикуващи в област Стара Загора с възможност за прилагане на опита в дейността на бъдещите професионалисти – Лекарски асистенти в България като идентичен на фелдшерите модел кадри.

- ✓ Анализът на изборът на специалност, нагласите за професионална реализация, продължаващо обучение и специализация на студентите от специалност „Лекарски асистент“ – катедра „Здравни грижи“ на МФ, ТрУ гр. Стара Загора ориентира към конкретните нужди на професията.
- ✓ Реализирано е международно популяризиране на богатият опит и традиции в практикуването на фелдшерите и обучението на лекарски асистенти в България.
- ✓ На базата на собствените резултати от компетентно представен SWOT-анализ са направени препоръки за нормативни промени, които да подкрепят устойчивото развитие на професия „Лекарски асистент“ в България в условията на кадрови дефицит в здравеопазването.
- ✓ Анализирани са професионалната реализация на лекарските асистенти от ТрУ и мнението им за старта на професионалната им дейност.
- ✓ Изследвани са историята и мисията на БЧК, като най-голяма неправителствена, хуманитарна организация с принос за популяризиране на информацията и провокиране на съпричастност към хуманитарните политики от гледна точка на мотивационна подготовка на студентите от специалност „Лекарски асистент“ за работа в тези политики.

Трудовете на гл. ас. Врачева съдържат безспорни научни приноси за социално-медицинската наука и практика, поради което давам положителна оценка на цялата ѝ научна продукция.

Представените справки за цитиранията на научните трудове на Пенка Врачева покриват минималните национални изисквания за заемане на АД „доцент“ и са доказателство за разпознаваемостта на автора в научните среди.

Обобщената справка за изпълнението на минимални национални и допълнителни изисквания към научната и преподавателската дейност на кандидатата за заемане на академична длъжност "доцент", област 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, съгласно Приложение 8.3. от Правилника за развитие на Академичния състав в Тракийски университет - Стара Загора е представена на следващата сравнителна таблица:

Група показатели	Минимални изисквания за академична длъжност „доцент“	Гл.ас. Пенка Врачева, дм
А, Показател 1	50	50
Б, Показател 2	-	-
В, Показател 3	100	100
Г, Показатели 5-9	200	412
Д, Показатели 10-12	50	50
Е, Показатели от 13 до края	-	20
	Общо: 400	Общо: 632

Видно от таблицата е, че гл. ас. Врачева напълно отговоря и надхвърля минималните национални изисквания на Тракийския Университет за заемане на академичната длъжност „доцент“ за нуждите на специалност „Лекарски асистент“ към катедра „Здравни грижи“, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора,

Учебно-преподавателска дейност

Учебната натовареност на гл. ас. Пенка Петкова Врачева, дм, съгласно приложената справка, е достатъчна за заемане на академичната длъжност „доцент“ за нуждите на специалност „Лекарски асистент“ към катедра „Здравни грижи“, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора, доказателство за което е участието ѝ в следното преподаване:

- ✓ Практически курс на студентите, специалност „Лекарски асистент“ по учебната дисциплина „Общи грижи за болния“ с хорариум 60 часа упражнения на студентска група - задължителна дисциплина;
- ✓ Практически курс на студентите, специалност „Лекарски асистент“ по учебната дисциплина „Първична медицинска помощ“, модул „Специални грижи за болния“ с хорариум 15 часа упражнения на студентска група - задължителна дисциплина;
- ✓ Практически курс на студентите, специалност „Лекарски асистент“ по учебната дисциплина „Професионални компетенции на лекарските асистенти в профилактиката и промоция на здраве в училищно здравеопазване“ с хорариум 10 часа упражнения на студентска група - избираема дисциплина;
- ✓ Част от клинична практика за студенти 1-ви - III курс, специалност „Лекарски асистент“;
- ✓ Участва в провеждането на семестриални изпити на студенти, специалност „Лекарски асистент“ по посочените дисциплини.

Общата учебна натовареност на гл. ас. Пенка Врачева е от 205 до 610 часа в зависимост от промяната на учебните планове и броя на

студентските групи, което покрива изискуемият минимум за заемане на АД „доцент”.

Гл. ас. Врачева има принос за разкриване на обучението по специалност „Лекарски асистент“ в България в качеството на един от авторите на „Проект на концепция за професия Лекарски асистент“ и един от ръководителите от СМФ за неговата реализация. Тя има принос и за разкриване на същото обучение в Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора.

Пенка Врачева има водещо участие в разработване на учебни програми и пособия за специалност „Лекарски асистент“. Разработила е стажантски дневник, като официална документална форма за отразяване на преддипломния стаж на студентите лекарски асистенти в Медицински факултет – Стара Загора

Заклучение

Гл. ас. Пенка Петкова Врачева, дм се представя в конкурса като изграден и компетентен изследовател и преподавател в областта на общественото здраве и има достатъчна по обем преподавателска дейност, опит и публикации, които следва да бъдат оценени от Научното жури.

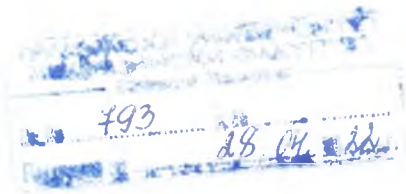
Считам, че научно-изследователската и преподавателска дейност на гл. ас. Пенка Врачева, дм напълно отговарят на минималните национални изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент”, определени в Правилника за развитие на академичния състав в Тракийски университет Стара Загора.

Отчитайки професионалното развитие и научните изяви на кандидатката, давам своята **положителна оценка** за нейният избор за „доцент” и убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят на Пенка Петкова Врачева, дм академичната длъжност „доцент” по „Управление на здравните грижи“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве за нуждите на специалност „Лекарски асистент“ към катедра „Здравни грижи“, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора.

03.05.2022 г.

Изготвил рецензията:

/проф. д-р Т. Златанова, дм/

REVIEW
BY PROF. TIHOMIRA ZLATANOVA, MD, PHD
DEPARTMENT OF HEALTH ECONOMICS AT THE FACULTY OF
PUBLIC HEALTH “PROF. TSEKOMIR VODENICHAROV, MD, DSC”,
MEDICAL UNIVERSITY - SOFIA

Regarding: A contest for the academic position of “Associate Professor” in “Healthcare management” in the higher education field of 7. Healthcare and sport, in the professional field of 7.4 Public health for the needs of the Physician Assistant programme of the Healthcare Department, Medical Faculty, Trakia University, announced in SG, no. 6/ 21.01.2022, of which Chief assistant professor Penka Petkova Vracheva, PhD is the sole candidate.

In accordance with Ordinance 704/21.03.2022 of the Rector of Trakia University Stara Zagora, I have been chosen as an external member of a Scientific Jury.

The documents presented by chief assistant professor Penka Petkova Vracheva, PhD in accordance with the Bill for development of academic staff and the Regulations of Trakia University – Stara Zagora for its implementation, have been approved by the Committee for acceptance to the contest.

Overview of the candidate.

Penka Petkova Vracheva is born in 1964 in Karlovo. In 1987 she receives the qualification feldsher after completing secondary special education in IHPT “Hristina Hranova” in Stara Zagora. In 1996 she receives a post-secondary education degree “Feldsher” in SMI “Hristina Hranova” in Stara Zagora. In 2009 she received a Bachelor’s degree in Healthcare management with professional qualification Healthcare manager and practical teacher from the Medical Faculty of Trakia University, Stara Zagora. Her Master’s degree in the same specialty she received in 2003 from the Faculty of Public Health of the Medical University in Plovdiv. In 2017 after successfully defending a dissertation on the topic “The professions of ‘medical feldsher’ and ‘physician assistant’ in Bulgaria – historical development, contemporary training and realization” she is awarded with the title Doctor of Healthcare Management. Since 2021, she has been teaching in the “Public health” programme of the Medical Faculty of Trakia University, Stara Zagora.

She has worked as a medical feldsher consecutively in a health service in DSD Chirpan /1987-1989/, a health service in LPC Karlovo /1989-1991/, Children's polyclinic, CEI - school medical office /1991-1996/, and the

Healthcare and Social Affairs department of the Stara Zagora Municipality – a school health office /1996-2014/.

Since 2015 she is a chief assistant professor in the Medical Faculty of Trakia University, Stara Zagora.

She has computer skills.

She knows English and Russian.

Chief assistant professor Vacheva is a member of the following associations: Bulgarian Association of Healthcare Professionals, the Bulgarian Union of Physician Assistants and Feldshers, the Bulgarian National Union for Public Health, the European Public Health Association, the Union of Scientists – Stara Zagora.

She has excellent organizational skills and teamwork skills, which she implements in her works as the President of a trade union of specialists practicing in school and child healthcare in the Stara Zagora Municipality (15 years) and as the President of RC of Physician Assistants and feldshers in Stara Zagora for the Bulgarian Union of Physician Assistants and Feldshers.

Scientific research

Penka Vacheva participates in this contest with 15 scientific works, which are allocated as follows:

For Indicator C chief assistant professor Penka Vacheva presents a monograph on the topic “The Bulgarian Red Cross. Humanitarian policy and actions - accents” with which she covers the required 100 points.

For indicator D she presents 13 publications with a total number of 412 points, which significantly exceed the required 200 for this indicator. These works are divided as such:

- ✓ A published book based on a defended doctoral dissertation on the topic of “The profession of medical feldsher in Bulgaria. Emergence and development.”
- ✓ Works and reports published in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information – 3 in total.
- ✓ Works and reports published into non-referenced peer-reviewed journals or published in redacted collected tomes – 9 in total

According to indicator E Chief assistant professor Vacheva presents an educational tool for students from medical specialties titled “Desmurgia”.

Chief assistant professor Vacheva is an independent author of ten of the works presented and the first author of four.

The primary participation of the candidate in the scientific works is a definite proof of a strong authorial presence and a competence in the area of public health and education of medical feldshers and physician assistants, as they explore important questions in the listed topics.

The contributions of chief assistant professor Vracheva's scientific research work in two directions:

1. Contributions with informative theoretical-methodological character which can be summarized in:

- ✓ The thorough and analytical historical medical research on the profession medical feldsher in Bulgaria, the education and professional realization of the profession from the National Liberation in 1878 to the current time, keeping in mind the globalization of the profession and its recognition under the name “Physician Assistant” with opportunities for professional realization.
- ✓ The international experience in the training and realization of the profession “Physician Assistant” is surveyed and presented with a focus on the perspectives for its development in European countries as a factor in overcoming healthcare worker shortages.

2. Contributions with applied-practical character:

- ✓ A deep and competent analysis of the career, realization, training and job satisfaction of feldshers working in the Stara Zagora Municipality and the opportunity for applying this experience in the practice of future professionals – the Physician Assistants in Bulgaria as specialists that are identical to feldshers in model.
- ✓ Analysis of the choice in specialty, attitudes towards professional realization, continuous training and specialization of the students from the “Physician Assistant” program of the “Healthcare” department of the Medical Faculty of Trakia University.
- ✓ She has realized an international popularization of the rich experience and tradition of feldsher practice and Physician Assistant training in Bulgaria.
- ✓ Based on results reached through competently a presented SWOT analysis she gives recommendations for amendments to legislation, which can support the stable development of the profession of Physician Assistant in Bulgaria in the conditions of healthcare worker shortage.

- ✓ The professional realization of the Physician Assistants from Trakia University and their opinions on the beginning of their work is analysed.
- ✓ The history and mission of the Bulgarian Red Cross are also studied, as it is the biggest non-governmental humanitarian organization in the country and has contributed to the spread of information and empathy for humanitarian policy focused on motivational training for the students from the Physician Assistant programme for work in that policy,

Chief assistant professor Vranceva's work contains undisputed contributions to social-medical science and practice, which is why I give a positive evaluation to all her scientific work.

Consulting the information provided about the citations of Penka Vranceva's scientific work shows that they cover the minimum national requirements for appointment as an Associate Professor and are proof of the author's distinction in scientific circles.

The summary of the execution of the minimal national and additional requirements for the scientific work and teaching experience of the candidate for appointment at the academic position Associate Professor, area 7. Healthcare and Sport in the professional field of 7.4 Public Health according to Application 8.3 from the Regulations for Development of Academic Staff in Trakia University, Stara Zagora is presented in the following table.

Indicator groups	Minimum requirements for tenure as an associate professor	Chief assistant professor Penka Vranceva. PhD
A, indicator 1	50	50
B, indicator 2	-	-
C, indicator 3	100	100
D, indicators 5-9	200	412
E, indicators 10-12	50	50
F, indicators from 13 on	-	20
	All: 400	All: 632

It is evident from this table that chief assistant professor Vranceva completely covers and even exceeds the minimal national requirements of Trakia University for appointment at the academic position of Associate Professor for the needs of the Physician Assistant programme of the Healthcare Department, Medical Faculty, Trakia University.

Teaching experience.

The teaching workload of chief assistant professor Penka Petkova Vracheva, PhD, according to the inquiry is enough for appointment at the academic position of Associate Professor for the needs of the Physician Assistant programme of the Healthcare Department, Medical Faculty, Trakia University, which is plainly seen in her participation in the following teaching:

- ✓ A practical course for the students from the Physician Assistant programme in the subject of General Sick Care: 60 hours of seminars with a student group – a compulsory discipline;
- ✓ A practical course for the students from the Physician Assistant programme in the subject of Primary Healthcare for the module Special Sick Care: 15 hours of seminars with a student group – a mandatory discipline;
- ✓ A practical course for the students from the Physician Assistant programme in the subject of “Professional competences of Physician Assistants in prophylaxis health and health promotion in school healthcare”: 10 hours of seminars with a student group – an elective discipline;
- ✓ A part of clinical practice for students from the first to the third years, the Physician Assistant programme
- ✓ Participation in the semester exams of the students from the Physician Assistant programme on the following disciplines.

The total workload of chief assistant professor Penka Vracheva is from 205 to 610 hours depending on changes in the timetables and the number of student groups, which covers the minimum required for appointment as an Associate Professor,

Chief assistant professor Vracheva has contributed to the development of the Physician Assistant profession in Bulgaria as one of the authors of the “Project for conception for the Physician Assistant profession” and one of the leaders of the Union of Medical Feldshers for its realization. She has also contributed to the founding of the same programme in the Medical Faculty of Trakia University.

Penka Vracheva has been crucial to the development of syllabuses and tools for the Physician Assistant programme. She has developed a internship diary, as the official document for tracking the pre-graduation internship of students from the programme.

Conclusion:

Chief assistant professor Penka Petkova Vracheva, PhD shows herself as a well-rounded and competent researcher and educator in the area of public health and has the necessary quantity of teaching and other experience and publications, which are to be evaluated by the Scientific Jury.

I consider that chief assistant professor Penka Vracheva, PhD's research and teaching experience completely cover the minimal requirements for a tenure as an associate professor, in accordance with the Regulations for development of academic staff of Trakia University.

Considering the professional development and scientific work of the candidate, I give my positive evaluation for her choice as an associate professor and recommend that the members of the Scientific Jury appoint Penka Petkova Vracheva, PhD at the academic post of Associate Professor in Healthcare Management in in the higher education field of 7. Healthcare and sport, in the professional field of 7.4 Public health for the needs of the Physician Assistant programme of the Healthcare Department, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora.

03.05.2022 r.

Review by:

/Prof. T. Zlatanova, MD, PhD/